

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MACIEJ SZPUNAR
 prezentate la 12 noiembrie 2019¹

Cauza C-502/19

**Procedură penală
cu participarea:
Oriol Junqueras Vies,
Ministerio Fiscal,
Abogacía del Estado,
Partido político VOX**

[cerere de decizie preliminară formulată de Tribunal Supremo (Curtea Supremă, Spania)]

„Trimitere preliminară – Resortisant al unui stat membru aflat în arest preventiv, ales membru al Parlamentului European în cursul fazei de judecată a unei proceduri penale – Refuz de a acorda persoanei interesate permisiunea de a se conforma unei cerințe prevăzute de dreptul național – Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene – Articolul 9 – Domeniul și conținutul imunității parlamentare – Noțiunile de «ales» și de «membru al Parlamentului European» – Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 39 – Dreptul de a fi ales”

Introducere

1. La deschiderea fiecărei noi legislaturi a House of Commons (Camera Comunelor, Regatul Unit), *speakerul* (președintele) adresează o cerere regelui (sau, cum este cazul în prezent, reginei) pentru ca acesta să confere Camerei „libertate de exprimare, protecție împotriva arestării, acces la Majestatea Sa dacă este cazul și cea mai favorabilă interpretare a lucrărilor sale”. Regele răspunde confirmând toate privilegiile acordate de el însuși sau de numeroșii săi predecesori².
2. Astfel, imunitatea parlamentară, sub denumirea de *parliamentary privilege*, își are originea în istoria Parlamentului Regatului Unit. Cea mai importantă componentă a acestui privilegiu, libertatea de exprimare, a fost instituționalizată la sfârșitul secolului al XVI-lea și a fost codificată în Declarația drepturilor (*Bill of Rights*) în anul 1689. Aceasta a condus la actuala lipsă a răspunderii (sau imunitate de fond) pentru opiniile exprimate sau pentru actele săvârșite în cadrul exercitării mandatului parlamentar.
3. În dreptul continental, apariția imunității parlamentare este de obicei asociată cu Revoluția franceză. Astfel, noua instituție apărută cu ocazia acestei revoluții, *Assemblée nationale* (Adunarea Națională), avea nevoie de protecție împotriva puterii monarhice, până atunci absolută. Prima expresie a acestei imunități a apărut în decretele Adunării Naționale înseși. Aceasta îngloba deja cele două componente

¹ Limba originală: franceza.

² Hardt, S., *Parliamentary Immunity. A Comprehensive Study of the Systems of Parliamentary Immunity in the United Kingdom, France, and the Netherlands in a European Context*, Intersentia, Cambridge, 2013, p. 62.

ale imunității parlamentare, astfel cum este cunoscută în prezent: imunitatea de fond (lipsa răspunderii) pentru actele săvârșite în exercitarea atribuțiilor parlamentare³ și imunitatea de procedură (inviolabilitatea) pentru orice altă faptă, cu excepția cazului de autorizare a urmăririi penale conferită de Adunare⁴. Imunitatea parlamentară a fost ulterior ridicată la rang constituțional prin Constituția din 1791.

4. Forma acestei imunități, care cuprinde cele două părți, lipsa răspunderii și inviolabilitatea, stabilită în timpul Revoluției Franceze, a fost reluată în mare măsură în dreptul parlamentar al statelor din Europa continentală.

5. Deși imunitatea parlamentară se prezintă sub forma protecției acordate personal fiecărui membru al parlamentului, scopul său este totuși diferit. Aceasta nu este un privilegiu al deputatului destinat să îl sustragă de sub imperiul dreptului comun, ci un mecanism de protecție a parlamentului în ansamblu⁵.

6. În ceea ce privește mai specific inviolabilitatea, unul dintre obiectivele acestei protecții este de a asigura că parlamentul se poate întruni în efectiv complet, fără ca acțiuni penale (sau chiar civile) abuzive sau șicanatoare să îi înlăture pe unii dintre membrii săi de la dezbateri⁶.

7. În prezent, justificarea acestei imunități este adesea repusă în discuție. Se susține, astfel, că aceasta constituie un anacronism, vestigiu al unei epoci în care parlamentele erau expuse atingerilor aduse de puterea executivă și de justiție, care era deseori în serviciul acesteia din urmă. În schimb, într-un stat de drept modern, independența judecătorilor ar fi cea mai bună garanție împotriva atingerilor nejustificate care amenință funcționarea sau compunerea parlamentului, astfel încât imunitatea de procedură și-ar pierde rațiunea de a exista. Această imunitate ar constitui, în plus, o sursă de abuzuri, precum și o atingere adusă dreptului fundamental de acces la justiție al persoanelor lezate de acte pe care parlamentarii le-ar fi săvârșit în afara exercitării funcțiilor lor⁷.

8. Există cu certitudine o mare parte de adevăr în aceste critici.

9. În aceste condiții, pe de o parte, considerăm că acestea reflectă o viziune foarte optimistă asupra situației: progresul statului de drept nu este la același nivel peste tot, iar evoluția politică nu merge întotdeauna doar în sensul consolidării sale. În plus, deși judecătorii sunt în principiu independenți, aceasta nu este în mod necesar situația în ceea ce privește forțele de ordine și nici Ministerul Public⁸.

10. Pe de altă parte, măsuri precum controlul jurisdicțional al deciziilor de ridicare a imunității, limitarea întinderii sau a conținutului său, precum și practica parlamentelor constând în ridicarea imunității din principiu, cu excepția cazului existenței *fumus persecutionis*, permit evitarea abuzurilor și încadrarea imunității în limitele specifice rolului său de scut de protecție al parlamentului.

3 Decretul Adunării Naționale din 23 iunie 1789 privind inviolabilitatea deputaților.

4 Decretul Adunării Naționale din 26 și 27 iunie 1790, care reglementează provizoriu cazurile în care deputații din Adunarea Națională pot fi arestați și formele de procedură care trebuie efectuate împotriva lor.

5 A se vedea articolul 5 alineatul 2 a doua teză din Regulamentul de procedură al Parlamentului European, potrivit căruia „[i]munitatea parlamentară nu este un privilegiu personal al deputaților, ci o garanție pentru independența Parlamentului în ansamblu și a membrilor săi”.

6 Această idee a fost exprimată perfect de Tribunalul Constituțional (Curtea Constituțională, Spania) în hotărârea sa 90/1985 din 22 iulie 1985 (ES:TC:1985:90), potrivit căreia rațiunea existenței imunității de procedură este „de a evita utilizarea căii penale pentru a perturba funcționarea camerelor sau pentru a modifica compunerea pe care au primit-o acestea prin voința poporului” (traducerea noastră).

7 A se vedea, de exemplu, Santaolalla López, F., *Derecho parlamentario español*, Editorial Dykinson, Madrid 2013, p. 143. Cu privire la relația dintre imunitate și drepturile fundamentale, a se vedea Muylle, K., „L’immunité parlementaire face à la Convention européenne des droits de l’Homme”, în *Administration publique*, 3/2008, p. 207-216.

8 Această observație nu trebuie înțeleasă ca făcând referire la un anumit stat, în special nu Regatul Spaniei. Este vorba despre o constatare obiectivă, astfel cum recunoaște în special Comisia de la Veneția, pe de altă parte foarte critică față de inviolabilitatea parlamentară (a se vedea Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, „Rapport sur l’étendue et la levée des immunités parlementaires”, adoptat la Veneția la 21 și la 22 martie 2014, www.venice.coe.int, punctul 154).

11. Corect aplicată, imunitatea deputaților constituie, așadar, una dintre garanțiile independenței lor și, astfel, a independenței oricărui parlament, printre care Parlamentul European.

12. Totuși, pentru a beneficia de această imunitate, trebuie dobândită în prealabil calitatea de parlamentar. În ordinea instituțională a Uniunii Europene, procesul de dobândire a acestei calități este reglementat în parte de dispozițiile naționale ale statelor membre și în parte de cele ale dreptului Uniunii. Or, prezenta cauză ridică problema repartizării domeniilor de aplicare respective ale acestor diferite ordini juridice. Aceasta prezintă așadar o importanță constituțională care depășește situația personală a reclamantului din litigiul principal și dezbaterea politică națională la care este asociat acesta. Din această perspectivă constituțională ne propunem să abordăm problemele juridice ridicate în prezenta cauză.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

13. În temeiul articolului 9 din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene⁹, anexat la Tratatul UE și FUE (denumit în continuare „protocolul”):

„Pe durata sesiunilor Parlamentului European, membrii acestuia beneficiază:

- (a) pe teritoriul național, de imunitățile recunoscute membrilor Parlamentului propriei țări;
- (b) pe teritoriul oricărui alt stat membru, de exceptare privind orice măsură de detenție sau urmărire penală.

Imunitatea este valabilă inclusiv pe perioada deplasării la locul reuniunii Parlamentului European, cât și la întoarcere.

Imunitatea nu poate fi invocată în caz de flagrant delict și nici nu poate constitui o piedică pentru Parlamentul European de a ridica imunitatea unuia dintre membri.”

14. Procedura de alegere a membrilor Parlamentului este reglementată de Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, anexat la Decizia 76/787/CECA, CEE, Euratom a Consiliului din 20 septembrie 1976¹⁰, astfel cum a fost modificat prin Decizia 2002/772/CE, Euratom a Consiliului din 25 iunie și 23 septembrie 2002¹¹ (denumit în continuare „Actul din 1976”). În temeiul articolului 5 din acest act:

„(1) Perioada de cinci ani pentru care sunt aleși membrii Parlamentului European începe la deschiderea primei sesiuni organizate după fiecare alegere.

[...]

(2) Mandatul fiecărui membru începe și expiră în același timp cu perioada menționată la alineatul (1).”
[traducere neoficială]

⁹ JO 2012, C 326, p. 266.

¹⁰ JO 1976, L 278, p. 1.

¹¹ JO 2002, L 283, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, Addendum.

15. În temeiul articolului 6 alineatul (2) din actul menționat:

„Membrii Parlamentului European beneficiază de privilegiile și imunitățile care le sunt aplicabile în temeiul Protocolului din 8 aprilie 1965 privind privilegiile și imunitățile Comunităților Europene.”

16. Articolul 8 primul paragraf din același act prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului act, procedura electorală este reglementată în fiecare stat membru de propriile dispoziții naționale.”

17. Potrivit articolului 12 din Actul din 1976:

„Parlamentul European verifică prerogativele membrilor Parlamentului European. În acest sens, Parlamentul European ia act de rezultatele declarate oficial de statele membre și hotărăște în legătură cu contestațiile care ar putea să apară, eventual, pe baza dispozițiilor prezentului act, cu excepția dispozițiilor de drept intern la care acesta face trimitere.” [traducere neoficială]

18. În sfârșit, articolul 13 alineatul (1) din acest act prevede:

„Un mandat devine vacant atunci când mandatul unui membru al Parlamentului European se încheie ca urmare a demisiei, a decesului sau a retragerii mandatului.”

Dreptul spaniol

19. Articolul 71 din Constituția spaniolă prevede:

„1. Deputații și senatorii beneficiază de inviolabilitate^[12] în ceea ce privește opiniile exprimate în exercitarea funcțiilor.

2. Pe durata mandatelor lor, deputații și senatorii beneficiază de asemenea de imunitate și pot fi arestați numai în cazul unei infracțiuni flagrante. Aceștia nu pot fi inculpați sau puși sub urmărire penală fără autorizarea prealabilă a camerei aferente.

3. În cauzele împotriva deputaților sau a senatorilor este competentă Secția penală a Tribunal Supremo [Curtea Supremă, Spania].

[...]”

20. Ley orgánica 5/1985 del Régimen Electoral General (Legea organică nr. 5/1985 privind regimul electoral general) din 19 iunie 1985¹³, cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Codul electoral”), reglementează sistemul electoral spaniol. Titlul VI din acest cod conține dispozițiile speciale privind alegerile pentru Parlamentul European. În special, articolul 224 alineatele (1) și (2) din codul menționat prevede:

„1. Junta Electoral Central [Comisia Electorală Centrală, Spania] procedează, cel târziu în a douăzecea zi ulterioară alegerilor, la numărarea voturilor la nivel național, la atribuirea mandatelor aferente fiecărui candidat și la declararea candidaților aleși.

¹² În limbajul juridic spaniol, „inviolabilitate” (*inviolabilidad*) înseamnă ceea ce este în fapt o lipsă a răspunderii, adică o imunitate de fond, iar „imunitate” (*immunidad*), ceea ce este denumit în rest inviolabilitate, adică o imunitate de procedură.

¹³ BOE nr. 147 din 20 iunie 1985, p. 19110.

2. În termen de cinci zile de la validarea lor, candidații aleși trebuie să jure sau să promită că respectă Constituția în fața Comisiei Electorale Centrale. După expirarea termenului respectiv, Comisia Electorală Centrală declară vacante mandatele aferente deputaților în Parlamentul European care nu au jurat să respecte Constituția și suspendă toate prerogativele care le-ar putea reveni în temeiul funcției lor până la depunerea jurământului respectiv.”

21. Potrivit articolului 384 bis din Real Decreto por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal (Decretul regal de aprobare a Codului de procedură penală, denumit în continuare „Codul de procedură penală”) din 14 septembrie 1882¹⁴:

„Odată ce decizia de trimitere în judecată rămâne definitivă și se dispune arestarea preventivă pentru o infracțiune săvârșită de persoana care face parte din sau care are legătură cu bande înarmate sau cu indivizi teroriști sau rebeli, inculpatul care exercită o funcție sau o atribuție publică este suspendat în mod automat din aceasta pe durata arestului.”

22. Articolele 750-755 din acest cod au următorul cuprins:

„Articolul 750

Instanța care constată că există motive pentru a trimite în judecată un senator sau un deputat din Cortes [Senatul și Camera Deputaților] ca urmare a unei infracțiuni se abține să inițieze procedura în privința sa în cazul în care Parlamentul este în sesiune, până când obține autorizația corespunzătoare a camerei colegislative din care face parte.

Articolul 751

În cazul în care senatorul sau deputatul este prins în flagrant delict, acesta poate fi reținut și pus sub urmărire penală fără a fi necesară autorizația la care se referă articolul anterior; totuși, în 24 de ore de la reținere sau punere sub acuzare, acest fapt trebuie adus la cunoștința camerei colegislative aferente.

De asemenea, se aduce la cunoștința camerei colegislative respective faptul că există o procedură deschisă împotriva acestuia, și că, în timp ce era trimis în judecată, acesta a fost ales senator sau deputat în Cortes [Parlament].

Articolul 752

Dacă un senator sau un deputat în Cortes [Parlament] este trimis în judecată în timpul unei vacanțe parlamentare, această împrejurare trebuie adusă imediat la cunoștința camerei colegislative respective de către judecătorul sau instanța sesizată cu cauza.

La fel se procedează și în cazul trimiterii în judecată a unui senator sau deputat ales în Cortes [Parlament] înaintea reuniunii camerelor acestuia.

Articolul 753

În orice caz, grefierul suspendă procedura din ziua notificării Cortes [Parlamentul], indiferent dacă acesta este sau nu este în sesiune, procedura rămânând în stadiul în care se afla la momentul respectiv până când camera colegislativă adoptă o hotărâre în acest sens.

¹⁴ Gaceta de Madrid nr. 260 din 17 septembrie 1882, p. 803 (BOE-A-1882-6036).

Articolul 754

În cazul în care Senatul sau Camera Deputaților refuză să acorde autorizația solicitată, procedura încetează prin nepronunțare asupra fondului în ceea ce privește senatorul sau deputatul din Cortes, însă continuă în privința celorlalți inculpați.

Articolul 755

Autorizația se solicită prin intermediul unui *supplicatorio* [cerere de aviz], la care se anexează, cu caracter confidențial, copia autentică a acuzațiilor împotriva senatorului sau a deputatului, împreună cu avizele procurorului și cu cererile speciale care fac obiectul cererii de autorizație.”

Situația de fapt, procedura și întrebările preliminare

23. Reclamantul din litigiul principal, domnul Oriol Junqueras Vies, era vicepreședinte al Gobierno autonómico de Cataluña (guvernul autonom din Catalonia, Spania) la momentul adoptării, de către Parlamento de Cataluña (Parlamentul Cataloniei, Spania), a Ley 19/2017 del referéndum de autodeterminación (Legea 19/2017 privind referendumul de autodeterminare) din 6 septembrie 2017¹⁵ și a Ley 20/2017 de transitoriedad jurídica y fundacional de la República (Legea 20/2017 de tranziție juridică și constitutivă a Republicii) din 8 septembrie 2017¹⁶, precum și al organizării, la 1 octombrie 2017, a referendumului de autodeterminare prevăzut de prima dintre aceste două legi, ale cărei dispoziții fuseseră între timp suspendate în temeiul unei decizii a Tribunal Constitucional (Curtea Constituțională).

24. În urma acestor evenimente, Ministerio fiscal (Ministerul Public, Spania), Abogado del Estado (Avocatul Statului, Spania) și partidul politic VOX au inițiat o procedură penală împotriva mai multor persoane, printre care domnul Junqueras Vies, cărora le reproșează faptul că au participat la un proces de secesiune și au săvârșit, în acest cadru, fapte care se încadrează în trei calificări penale, și anume, în primul rând, cea de „rebeliune” sau, alternativ, de „sedițiune”, în al doilea rând, cea de „nesupunere” și, în al treilea rând, cea de „deturnare de fonduri”.

25. Domnul Junqueras Vies a fost plasat în arest preventiv în faza instrucției penale din cadrul acestei proceduri penale, în temeiul unei decizii din 2 noiembrie 2017. Această decizie a fost reînnoită continuu de atunci.

26. Ulterior deschiderii fazei de judecată a procedurii penale inițiate împotriva sa, domnul Junqueras Vies s-a prezentat drept candidat la alegerile pentru Congreso de los Diputados (Camera Deputaților, Spania), organizate la 28 aprilie 2019. Acesta a fost ales deputat.

27. Prin ordonanța din 14 mai 2019¹⁷, Tribunal Supremo (Curtea Supremă) a considerat că nu era necesar să se solicite Camerei Deputaților autorizația prealabilă prevăzută la articolul 71 alineatul 2 din Constituția spaniolă, precum și la articolul 755 din Codul de procedură penală, în măsura în care alegerea domnului Junqueras Vies intervenise ulterior deschiderii fazei de judecată a procedurii penale inițiate împotriva sa. Astfel, potrivit acestei instanțe, imunitatea care decurge din dispoziția constituțională menționată s-ar aplica numai în privința procedurilor penale care nu au ajuns încă în faza de judecată a deputatului sau a senatorului în cauză.

¹⁵ DOGC nr. 7449 din 6 septembrie 2017, p. 1.

¹⁶ DOGC nr. 7451 din 8 septembrie 2017, p. 1.

¹⁷ Ordonanța Tribunal Supremo 5051/2019 (ES:TS:2019:5051A).

28. Prin aceeași ordonanță, această instanță, sesizată cu o cerere a domnului Junqueras Vies în acest sens, i-a acordat acestuia o permisiune extraordinară de ieșire din penitenciar cu scopul de a-i permite să participe, sub supravegherea poliției și în condiții care garantau securitatea acestuia, la prima sesiune plenară a Camerei Deputaților, pentru a se conforma, cu această ocazie, cerințelor impuse pentru a-și prelua mandatul, printre altele depunerea jurământului, astfel cum sunt prevăzute la articolul 20 din Regulamentul Camerei Deputaților.

29. După ce s-a conformat acestor cerințe și și-a preluat mandatul, apoi a revenit în penitenciar, domnul Junqueras Vies a fost suspendat din funcția de deputat în temeiul unei decizii a Biroului Camerei Deputaților adoptate la 24 mai 2019, în conformitate cu articolul 384 bis din Codul de procedură penală.

30. Domnul Junqueras Vies s-a prezentat de asemenea drept candidat la alegerile pentru Parlamentul European, organizate la 26 mai 2019. Acesta a fost ales membru, acest rezultat fiind validat de Comisia Electorală Centrală printr-o decizie din 13 iunie 2019 privind „Validarea deputaților aleși în Parlamentul European la alegerile organizate la 26 mai 2019”¹⁸, în conformitate cu articolul 224 alineatul 1 din Codul electoral.

31. Prin ordonanța din 14 iunie 2019 (denumită în continuare „ordonanța din 14 iunie 2019”), Tribunal Supremo (Curtea Supremă) s-a pronunțat cu privire la o cerere a domnului Junqueras Vies prin care acesta a solicitat să i se acorde o permisiune extraordinară de ieșire din penitenciar cu scopul de a se putea prezenta în fața Comisiei Electorale Centrale pentru a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, pe care articolul 224 alineatul 2 din Codul electoral îl impune persoanelor alese membri ai Parlamentului. Această instanță a refuzat să îi acorde permisiunea solicitată.

32. La 20 iunie 2019, Comisia Electorală Centrală a adoptat o decizie prin care a constatat că domnul Junqueras Vies nu a depus jurământul respectiv și, în conformitate cu articolul 224 alineatul 2 din Codul electoral, a declarat vacant locul atribuit persoanei interesate în Parlament, precum și suspendarea tuturor prerogativelor care i-ar putea reveni în temeiul funcției sale. În paralel, această comisie a comunicat Parlamentului o listă a deputaților aleși în Spania, pe care nu figura numele domnului Junqueras Vies.

33. La 2 iulie 2019 a avut loc prima ședință a Parlamentului celei de a noua legislaturi.

34. Între timp, domnul Junqueras Vies a formulat la Tribunal Supremo (Curtea Supremă) o acțiune împotriva ordonanței din 14 iunie 2019, în cadrul căreia a invocat imunitatea prevăzută la articolul 9 din protocol.

35. În aceste împrejurări, Tribunal Supremo (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 9 din [protocol] este aplicabil înainte de începerea «sesiunilor» în ceea ce privește o persoană acuzată de infracțiuni grave aflată în arest preventiv, dispus de o instanță pentru fapte anterioare inițierii procedurii electorale în care această persoană a fost declarată deputat ales în [Parlament], dar care a fost privată printr-o hotărâre judecătorească de o permisiune extraordinară de ieșire din penitenciar care i-ar permite să îndeplinească cerințele prevăzute de legislația electorală națională la care face trimitere articolul 8 din [Actul din 1976]?

¹⁸ BOE 2019, nr. 142, p. 62477.

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, dacă organismul desemnat în legislația electorală națională, ca urmare a faptului că persoana aleasă nu a îndeplinit condițiile stabilite din punct de vedere electoral (imposibilitate care decurge din limitarea libertății sale personale rezultată din arestarea sa preventivă într-o procedură pentru infracțiuni grave), ar fi comunicat [Parlamentului] faptul că persoana aleasă nu a dobândit această calitate de deputat până nu îndeplinește condițiile menționate, s-ar menține interpretarea extensivă a noțiunii de «sesiuni», în pofida întreruperii temporare a așteptărilor sale de a-și prelua mandatul?
- 3) În cazul în care răspunsul ar fi în favoarea interpretării extensive, dacă persoana aleasă s-ar afla în arest preventiv într-un proces pentru infracțiuni grave, cu destul timp înainte de începutul procesului electoral, autoritatea judiciară care a dispus arestarea ar fi obligată, având în vedere expresia «*pe perioada deplasării la locul reuniunii [Parlamentului], cât și la întoarcere*» utilizată în cuprinsul articolului 9 din [protocol], să ridice măsura de detenție în termeni absoluți, în mod aproape automat, pentru a permite îndeplinirea formalităților și deplasările la [Parlament] sau ar trebui să se aplice un criteriu relativ de evaluare comparativă de la caz la caz a drepturilor și a intereselor rezultate din interesul justiției și din legalitatea procedurii, pe de o parte, și a celor referitoare la instituția imunității, pe de altă parte, atât în ceea ce privește respectarea funcționării și a independenței Parlamentului, cât și dreptul persoanei alese de a exercita funcții publice?”

36. În decizia sa de trimitere, Tribunal Supremo (Curtea Supremă) a subliniat că sesizează Curtea cu privire la probleme de interpretare a dreptului Uniunii cu care s-a confruntat nu în cadrul pregătirii hotărârii pe fond, aflată la acel moment în faza de deliberare în procedura penală inițiată împotriva domnului Junqueras Vies, ci în cadrul unui incident procedural având ca origine acțiunea formulată de persoana interesată împotriva ordonanței din 14 iunie 2019. Acesta a precizat de asemenea că era obligat să adreseze aceste întrebări Curții în calitate de instanță care se pronunță în primă și în ultimă instanță, conform articolului 71 alineatul 3 din Constituția spaniolă.

37. Cererea de decizie preliminară a fost primită la Curte la 1 iulie 2019. Domnul Junqueras Vies, Ministerul Public, partidul politic VOX, guvernul spaniol, Parlamentul și Comisia Europeană au depus observații scrise. Aceleași părți au fost reprezentate în ședința care a avut loc la 14 octombrie 2019.

38. La aceeași dată, instanța de trimitere a pronunțat hotărârea nr. 459/2019 (denumită în continuare „hotărârea din 14 octombrie 2019”), în care l-a condamnat, printre altele, pe domnul Junqueras Vies la treisprezece ani de închisoare cu executare și la tot atâția ani de pierdere a drepturilor civice (*inhabilitación absoluta*). Într-o scrisoare adresată Curții în aceeași zi, această instanță a indicat că menține trimiterea preliminară.

Analiză

39. Instanța de trimitere adresează Curții trei întrebări preliminare care privesc, în esență, domeniul de aplicare personal și temporal al imunității membrilor Parlamentului, prevăzută la articolul 9 din protocol. Din observațiile prezentate de mai multe părți din prezenta cauză reiese totuși că o problemă prealabilă și mult mai importantă se ridică în cazul reclamantului din litigiul principal: domnul Junqueras Vies beneficiază de calitatea de deputat¹⁹ în Parlament? Vom începe, așadar, analiza noastră examinând această întrebare.

¹⁹ Întrucât terminologia nu este unanimă în toate limbile oficiale, utilizăm termenii „membru al Parlamentului” și „deputat în Parlament” drept sinonime.

Calitatea de membru al Parlamentului

40. Imunitatea parlamentară prevăzută la articolul 9 din protocol protejează membrii Parlamentului. Or, părțile din litigiul principal care au prezentat observații, cu excepția, desigur, a reclamantului din litigiul principal, consideră că acesta nu a dobândit sau, în orice caz, nu pe deplin, această calitate. Acestea susțin astfel că, în temeiul Actului din 1976, procedura electorală privind alegerile pentru Parlament este reglementată de dreptul național al statelor membre. Or, potrivit acestor părți, obligația de a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, stabilită pentru persoanele alese în Parlament la articolul 224 din Codul electoral, constituie o etapă a procesului electoral din Spania, astfel încât o persoană care a fost declarată aleasă dobândește mandatul de deputat în Parlament, cu toate prerogativele care decurg din aceasta, inclusiv imunitatea, numai începând de la îndeplinirea acestei obligații. Urmând această logică, Comisia Electorală Centrală a comunicat Parlamentului o listă a persoanelor alese pe care nu figura numele reclamantului din litigiul principal.

41. Acest raționament este împărtășit de Parlament și, în esență, de Comisie în observațiile lor din prezenta cauză. Aceasta pare a fi de asemenea poziția instanței de trimitere, expusă în cererea de decizie preliminară.

42. În ceea ce ne privește, nu împărtășim acest raționament, pentru următoarele motive.

Observații introductive

43. În temeiul articolului 14 alineatul (2) TUE, Parlamentul este compus din reprezentanți ai cetățenilor Uniunii. Aceștia sunt aleși, în conformitate cu articolul 14 alineatul (3) TUE, prin vot universal direct. Această alegere este reglementată de dispozițiile Actului din 1976. Acest act prevede că, sub rezerva aspectelor care sunt armonizate de acesta, procedura electorală este reglementată de dreptul național al statelor membre (articolul 8 din actul menționat). Această trimitere la dreptul național privește, pe lângă procedura electorală propriu-zisă, aspecte precum dreptul de vot și de a fi ales, controlul validității alegerilor sau, parțial, incompatibilitățile.

44. În schimb, statutul deputaților în Parlament, în calitate de reprezentanți ai cetățenilor Uniunii aleși prin vot direct și de membri ai unei instituții a Uniunii, nu poate fi reglementat decât de dreptul Uniunii. Astfel, a lăsa dreptul național al statelor membre să reglementeze statutul deputaților în Parlament ar afecta nu numai independența Parlamentului față de statele membre, ci și autonomia ordinii juridice a Uniunii în ansamblu.

45. Această perspectivă a independenței instituționale și a autonomiei juridice este cea potrivit căreia trebuie apreciată problema dobândirii calității de membru al Parlamentului.

Natura votului direct

46. În primul rând, considerăm că raționamentul potrivit căruia calitatea de deputat în Parlament este dobândită numai cu condiția îndeplinirii formalităților prevăzute de dreptul național, cum ar fi depunerea jurământului, este contrar însăși ideii de vot universal direct și de mandat reprezentativ. Astfel, dobândirea unui asemenea mandat poate rezulta numai din votul alegătorilor și nu poate fi subordonată îndeplinirii ulterioare a vreunei formalități, îndeplinire care, astfel cum demonstrează prezenta cauză, nu depinde întotdeauna numai de persoana aleasă. Alegătorii aleg deputați, iar nu „pretendenți la funcția de deputat”. Decizia lor exprimată cu ocazia votului nu este supusă niciunei „validări” sau „confirmări”.

47. Desigur, mandatul parlamentar și atribuirea sa sunt condiționate de un anumit număr de cerințe și de limite formale: eligibilitatea candidatului, incompatibilitățile și validitatea alegerii. Totuși, acestea sunt circumstanțe obiective referitoare la calitatea persoanei alese sau a procesului electoral. Nerespectarea acestor cerințe face ca obținerea sau menținerea mandatului să devină imposibilă din punct de vedere legal și poate duce la expirarea sa prematură.

48. Este de asemenea adevărat că diferite sisteme parlamentare prevăd obligații formale care trebuie îndeplinite de parlamentari înainte de preluarea efectivă a funcției lor, fie că este vorba despre obligația de a depune jurământul, de a-și declara interesele financiare sau altele. Totuși, aceste obligații se aplică parlamentarilor, adică persoanelor care au dobândit deja mandatul. În schimb, acestea nu condiționează dobândirea menționată, care poate decurge numai din voința poporului exprimată cu ocazia alegerilor²⁰.

49. Astfel, declararea rezultatelor constituie actul care încheie procesul electoral și care reprezintă dobândirea mandatelor de către persoanele alese²¹. Toate formalitățile ulterioare acestui act, cu excepția eventualei invalidări a alegerilor, au numai un caracter declarativ și nu pot condiționa dobândirea mandatului.

50. Putem, așadar, să admitem că, potrivit dreptului spaniol, depunerea jurământului de respectare a Constituției spaniole, a cărei obligativitate pentru deputații în Parlament aleși în Spania este prevăzută la articolul 224 din Codul electoral, poate condiționa preluarea efectivă a funcției de către acești deputați²². În schimb, aceasta nu poate condiționa dobândirea de aceștia a calității de membru al Parlamentului și a prerogativelor care decurg din această calitate, în special imunitatea. Raționamentul potrivit căruia calitatea de deputat și, prin urmare, imunitatea care decurge din aceasta ar aparține numai aceluia care a început, în deplină siguranță, să își exercite efectiv funcția, ar duce la un cerc vicios: persoana aleasă nu ar putea să se prevaleze de imunitatea sa, întrucât nu ar avea calitatea de deputat, însă, în lipsa acestei imunități, ar fi împiedicată să îndeplinească obligația care i-ar permite să dobândească această calitate și imunitatea care decurge din aceasta. Or, a împiedica o persoană aleasă în mod legal într-o funcție publică să depună jurământul necesar pentru preluarea acestei funcții este o metodă perfectă pentru a priva această persoană de funcția în discuție, în pofida voinței celor care au competența legală a investiturii.

51. Este adevărat că, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul de procedură al Parlamentului, procedura de verificare a prerogativelor deputaților se desfășoară în temeiul comunicării, de către autoritățile competente ale statelor membre, a numelor persoanelor alese. În mod logic, Parlamentul trebuie să fie informat în mod oficial cu privire la rezultatul alegerilor, întrucât nu poate fi obligat să răsfoiască jurnalul oficial al fiecărui stat membru pentru a obține această informație. Această comunicare constituie totuși numai un act tehnic care, contrar celor pretinse, printre altele, de Comisie, nu poate reprezenta dobândirea mandatului. Se prezumă, de altfel, că această comunicare reflectă fidel rezultatul alegerilor, întrucât, potrivit articolului 3 alineatul 3 al doilea paragraf din Regulamentul de procedură al Parlamentului, verificarea prerogativelor se întemeiază „pe comunicarea oficială, de către fiecare stat membru, a rezultatelor electorale în ansamblul lor, cu precizarea numelui

20 Cu privire la această distincție între dobândirea și exercitarea mandatului de parlamentar, a se vedea în special Avril, P., Gicquel, J., *Droit parlementaire*, Montchrestien, Paris, 2004, p. 35-36, și Grajewski, K., *Status prawny posła i senatora*, Wydawnictwo Sejmowe, Varșovia, 2016, p. 12.

21 A se vedea, de exemplu, în dreptul francez, Gicquel, J., Gicquel, J.-E., *Droit constitutionnel et institutions politiques*, LGDJ, Paris, 2015, p. 678, în dreptul polonez, Gierach, E., în: Safjan, M., Bosek, L., *Konstytucja RP. Komentarz*, C.H. Beck, Varșovia, 2016, vol. 2, p. 329 și 330, și, în dreptul spaniol, Álvarez Conde, E., Tur Ausina, R., *Derecho constitucional*, Tecnos, Madrid, 2013, p. 557 și următoarele.

22 În opinia noastră, însăși această cerință ridică îndoieli în ceea ce privește conformitatea sa cu dreptul Uniunii, în special în lumina articolului 14 alineatul (2) prima teză TUE, potrivit căruia „Parlamentul European este compus din reprezentanții cetățenilor Uniunii” (sublinierea noastră). Lăsăm totuși deoparte această problemă, întrucât prezenta cauză nu privește această obligație în sine, ci consecințele neîndeplinirii sale.

candidaților aleși”. Pe de altă parte, în temeiul articolului 12 din Actul din 1976, pentru verificarea prerogativelor membrilor săi, Parlamentul ia act „de rezultatele *comunicate în mod oficial* de statele membre”²³. Or, Actul din 1976, în calitate de act normativ, prevalează asupra Regulamentului de procedură al Parlamentului²⁴.

Conformitatea cu Actul din 1976

52. În al doilea rând, consecința, potrivit dreptului spaniol, legată de lipsa depunerii jurământului de respectare a Constituției spaniole, și anume declarația potrivit căreia locul este (temporar) vacant și suspendarea prerogativelor care decurg din acesta până la îndeplinirea obligației de a depune acest jurământ, este, în opinia noastră, incompatibilă cu dispozițiile relevante ale Actului din 1976.

53. Astfel, deși acest act le conferă statelor membre sarcina de a proceda la alegerea deputaților în Parlament, nu le permite să dispună liber de mandatul acestora. Statele membre au, desigur, competența, mai întâi, de a verifica validitatea alegerilor. Acest lucru pare logic, întrucât statele membre sunt cele care își asumă răspunderea desfășurării scrutinului. În cazul constatării unor nelegalități, alegerile și, prin urmare, rezultatul lor pot fi anulate, ceea ce conduce în principiu la o nouă votare. În continuare, statele membre pot constata retragerea mandatului unui deputat în Parlament. Această retragere poate avea drept cauză, printre altele, pierderea eligibilității de către deputat sau apariția unei incompatibilități cu mandatul de deputat în Parlament.

54. Or, niciuna dintre aceste împrejurări nu se regăsește în speță, cel puțin până la pronunțarea hotărârii din 14 octombrie 2019. Astfel, faptul că reclamantul din litigiul principal nu a depus jurământul necesar nu duce la retragerea mandatului său, ci numai, potrivit chiar termenilor instanței de trimitere, la „amânarea temporară [a dobândirii efective a acestuia], până când, în funcție de eventualul rezultat al procedurii, vor dispărea obstacolele care împiedică dobândirea calității de parlamentar”. Totuși, nici Actul din 1976 și nici vreo altă dispoziție a dreptului Uniunii nu prevăd competența statelor membre de a suspenda (temporar), pentru o perioadă nedefinită, care se poate întinde potențial pe întreaga legislatură, mandatul unui deputat în Parlament.

Dreptul spaniol

55. În al treilea rând, afirmația potrivit căreia obligația de a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, prevăzută la articolul 224 din Codul electoral, constituie un element al procesului electoral nu decurge, în opinia noastră, din dreptul spaniol în sine.

56. Astfel, această obligație este prevăzută la articolul 108 alineatul 8 din Codul electoral, pentru orice persoană aleasă. Totuși, în temeiul acestui articol, cerința în discuție este impusă „la momentul preluării mandatului și pentru a dobândi efectivitatea deplină a funcției sale”. Prin urmare, contrar afirmației guvernului spaniol din ședință, din articolul menționat nu rezultă că obligația în discuție condiționează dobândirea mandatului.

²³ Sublinierea noastră. Nimic altceva nu decurge din jurisprudența Curții, în special din cea evocată de guvernul spaniol și de Comisie în observațiile lor, și anume Hotărârea din 7 iulie 2005, Le Pen/Parlamentul (C-208/03 P, EU:C:2005:429), și Hotărârea din 30 aprilie 2009, Italia și Donnici/Parlamentul (C-393/07 și C-9/08, EU:C:2009:275). Aceste cauze priveau cazuri specifice, de retragere a mandatului ca urmare a unei condamnări penale și, respectiv, de renunțare, ulterior revocată, la mandat. Nu existau diferențe între declararea alegerii (sau a retragerii) efectuată de autoritatea competentă a statului membru în cauză și comunicarea adresată Parlamentului. Pe de altă parte, prezenta cauză nu privește un eventual control de către Parlament al rezultatelor alegerilor declarate sau comunicate de statul membru, ci aprecierea de către o instanță națională a statutului persoanei alese în Parlament.

²⁴ A se vedea în acest sens Hotărârea din 30 aprilie 2009, Italia și Donnici/Parlamentul (C-393/07 și C-9/08, EU:C:2009:275, punctul 48).

57. Această concluzie este confirmată, printre altele, în ceea ce privește persoanele alese în Cortes generales (Parlamentul spaniol). Obligația în discuție este reglementată de regulamentul de procedură al fiecărei camere a Parlamentului spaniol. Depunerea jurământului este efectuată în fața camerei respective de fiecare membru al acestui Parlament, în principiu în cadrul primei sesiuni plenare a acesteia. Totuși, membrii dispun de trei sesiuni plenare pentru a îndeplini această obligație înainte de a fi pronunțată sancțiunea declarării locului ca fiind vacant.

58. În consecință, este vorba în mod clar, în opinia noastră, de o formalitate care revine membrilor Parlamentului spaniol, care sunt singurii vizați de dispozițiile regulamentelor de procedură și care pot participa la sesiunile plenare ale camerelor. Deși această formalitate poate condiționa exercitarea efectivă a mandatului, ea nu condiționează nicidecum dobândirea acestuia, aceasta decurgând exclusiv din rezultatul alegerilor.

59. Acest lucru este confirmat în mod expres de Tribunal Constitucional (Curtea Constituțională), care a afirmat, cu privire la obligația de a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, că „[e]ventuala sa neîndeplinire nu privează de calitatea de deputat sau de senator, întrucât aceasta nu are alt temei decât alegerea populară, ci doar de exercitarea atribuțiilor proprii unei asemenea calități”²⁵. Este vorba, așadar, despre exercitarea funcției parlamentare, iar nu despre dobândirea mandatului.

60. Or, dacă acesta este cazul pentru membrii Parlamentului spaniol, nu vedem cum ar putea fi altfel pentru deputații în Parlament. Astfel, o obligație formală care revine unui deputat (sau unui senator) și care condiționează preluarea efectivă a funcției sale, și anume aceea de a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, nu poate să își schimbe în mod subit natura și să devină un element necesar al procesului electoral care prezintă o importanță constitutivă pentru dobândirea mandatului de deputat în Parlament.

Inegalitatea de tratament al deputaților în Parlament în raport cu deputații naționali

61. În sfârșit, în al patrulea rând, pentru a trece la aspectele legate în mod direct de interpretarea articolului 9 din protocol, trebuie arătat că teza potrivit căreia îndeplinirea obligației de a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole ar condiționa dobândirea mandatului deputaților în Parlament aleși în Spania ar plasa acești deputați, precum și Parlamentul însuși, într-o poziție net mai puțin avantajoasă decât Parlamentul spaniol și membrii acestuia în ceea ce privește beneficiul imunității parlamentare și competența de a ridica sau de a menține această imunitate.

62. Astfel, membrii Parlamentului spaniol depun acest jurământ în fața camerelor lor respective, în principiu în cadrul primei sesiuni plenare la care aceștia asistă. Această depunere este reglementată de regulamentul de procedură al fiecărei camere. Este vorba, așadar, despre o procedură internă a camerei vizate, în care nu intervine nicio instituție terță. Pe de altă parte, astfel cum am arătat deja, această obligație nu este o condiție pentru dobândirea calității de parlamentar, ci numai pentru exercitarea deplină a acestei calități. În plus, în orice caz în ceea ce privește Camera Deputaților, sancțiunea care constă în suspendarea prerogativelor deputatului intervine numai după ce au avut loc trei sesiuni plenare fără ca acesta să fi îndeplinit obligația în discuție²⁶. De altfel, nu este cert că această suspendare privește de asemenea imunitatea parlamentară²⁷.

25 Hotărârea 119/1990 din 21 iunie 1990 (ES:TC:1990:119) (traducerea noastră). A se vedea de asemenea comentariul la această hotărâre: Santaolalla López, F., „El juramento y los reglamentos parlamentarios”, în *Revista española de derecho constitucional*, nr. 30/1990, p. 149. Potrivit acestui autor, faptul că obligația de a depune jurământul de respectare a Constituției nu condiționează dobândirea mandatului de parlamentar este „un lucru admis în mod comun și nu merită comentarii mai ample”.

26 Cu privire la depunerea jurământului de către membrii Parlamentului spaniol, a se vedea în special Álvarez Conde, E., Tur Ausina, R., *op. cit.*, p. 571-572.

27 A se vedea Santaolalla López, F., *Derecho palamentario español, op. cit.*, p. 113. Potrivit acestui autor, o asemenea interpretare ar putea fi contrară Constituției spaniole, în temeiul căreia imunitatea s-ar aplica pe perioada mandatului, adică începând din momentul alegerii.

63. În schimb, în cazul membrilor Parlamentului, depunerea jurământului are loc în fața Comisiei Electorale Centrale, organ străin de Parlament, fără ca acesta din urmă să aibă vreun cuvânt de spus. Neîndeplinirea acestei obligații de un deputat european (sau de „candidatul ales” potrivit termenilor articolului 224 din Codul electoral), inclusiv din motive independente de voința sa, are drept rezultat imediat și automat declararea locului aferent acestuia ca fiind vacant, astfel încât numele său nici măcar nu este comunicat Parlamentului printre cele ale persoanelor alese și, astfel cum s-a susținut, acesta nu este protejat de imunitatea parlamentară.

64. Or, potrivit articolului 9 primul paragraf litera (a) din protocol, membrii Parlamentului beneficiază, pe teritoriul național, „de imunitățile recunoscute membrilor Parlamentului propriei țări”, competența de ridicare a acestei imunități revenind, în temeiul articolului 9 al treilea paragraf din protocol, Parlamentului. Nu vedem totuși cum această imunitate ar putea fi considerată ca fiind aceeași precum cea recunoscută parlamentarilor naționali dacă condițiile de acces la calitatea de parlamentar, anterioară recunoașterii imunității, nu sunt echivalente.

Concluzie și observații finale

65. Din toate considerațiile care precedă rezultă că, contrar susținerilor părților menționate la punctele 40 și 41 din prezentele concluzii, depunerea jurământului de respectare a Constituției spaniole nu constituie o etapă a procesului de alegere în Parlamentul European în Spania, acest proces trebuind să fie considerat încheiat odată cu declararea oficială a rezultatelor. Astfel, calitatea de membru al Parlamentului trebuie considerată dobândită prin simplul fapt al acestei declarări și din momentul acesteia.

66. Pe de altă parte, potrivit informațiilor cuprinse în cererea de decizie preliminară, precum și în observațiile guvernului spaniol, reclamantul din litigiul principal a fost suspendat din funcțiile sale electiv naționale (cea de deputat în Parlamentul regional catalan și în camera inferioară a Parlamentului spaniol) în temeiul articolului 384 bis din Codul de procedură penală.

67. Contrar, încă o dată, afirmațiilor guvernului spaniol, considerăm că este clar că o asemenea măsură de suspendare nu îl poate privi pe reclamantul din litigiul principal în calitate de membru al Parlamentului. Desigur, este adevărat că deputații în Parlament sunt aleși în statele membre potrivit modalităților prevăzute de dreptul lor național, armonizat cu privire la un anumit număr de aspecte prin Actul din 1976. În vederea acestei alegeri, tratatul distribuie statelor membre locurile în Parlament potrivit regulii „proporționalității descrescătoare” [articolul 14 alineatul (2) a treia teză TUE]. Tot din acest motiv, statele membre aplică, pe lângă dispozițiile pur procedurale, propriile lor norme în ceea ce privește, printre altele, eligibilitatea. Acestea sunt de asemenea abilitate să aplice membrilor Parlamentului aleși respectiv pe teritoriile lor propriile norme cu privire la incompatibilități, în plus față de lista incompatibilităților care figurează la articolul 7 din Actul din 1976. Este de asemenea natural ca dreptul național al statelor membre să fie cel care reglementează controlul validității alegerilor.

68. Odată aleși, membrii Parlamentului dispun totuși de un mandat reglementat de dreptul Uniunii, pe care statele membre nu pot nici să îl revoce, nici să îl limiteze în lipsa unei abilitări exprese rezultate din acest drept. Or, singura împrejurare în care mandatul unui membru al Parlamentului expiră înainte de termenul său normal, făcând abstracție de cazurile de demisie sau de deces, este retragerea mandatului [articolul 13 alineatul (1) din Actul din 1976]. Această retragere poate rezulta din legislația națională a statului membru în care a fost ales deputatul în discuție. Acest lucru este natural, întrucât retragerea mandatului de parlamentar european intervine în mod normal ca urmare a pierderii eligibilității persoanei interesate sau a apariției unei incompatibilități, aceste două elemente fiind reglementate, în cazul celui de al doilea parțial, de dreptul național al statelor membre.

69. În schimb, Actul din 1976 nu permite unui stat membru să suspende mandatul unui membru al Parlamentului și nici prerogativele care decurg din acesta, indiferent dacă acest membru este ales în statul membru respectiv sau în altul²⁸, pentru niciun motiv. Sub rezerva cazurilor de expirare a mandatului prevăzute la articolul 13 alineatul (1) din Actul din 1976, un membru al Parlamentului păstrează această calitate pe toată durata normală a mandatului său.

70. Pentru a încheia această parte, considerăm că o persoană a cărei alegere în Parlament a fost declarată oficial de autoritatea competentă a statului membru în care a avut loc această alegere dobândește în acest simplu temei și din acel moment calitatea de membru al Parlamentului, indiferent de orice formalitate ulterioară pe care această persoană ar avea obligația să o îndeplinească în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului național al statului membru respectiv. O astfel de persoană păstrează această calitate până la finalul mandatului său, sub rezerva cazurilor de expirare a acestuia menționate la articolul 13 alineatul (1) din Actul din 1976.

Imunitatea membrilor Parlamentului

71. Instanța de trimitere adresează Curții trei întrebări privind interpretarea articolului 9 din protocol. Mai precis, prima și a doua întrebare privesc aplicabilitatea temporală și personală a articolului 9 primul paragraf litera (a) din acest protocol. A treia întrebare privește aplicabilitatea și conținutul articolului 9 al doilea paragraf din respectivul protocol.

Observații introductive

72. Imunitatea parlamentară a membrilor Parlamentului este prevăzută la articolele 8 și 9 din protocol.

73. Articolul 8 din protocol prevede lipsa răspunderii acestor membri pentru opiniile și voturile exprimate în cadrul exercitării funcțiilor lor (imunitate de fond). În mod evident, acest articol nu se aplică în prezenta cauză.

74. Articolul 9 din protocol instituie, la rândul său, inviolabilitatea membrilor Parlamentului (imunitate de procedură). Potrivit articolului 9 primul paragraf litera (a) din protocol, acești membri beneficiază, pe teritoriul național, de imunitățile recunoscute membrilor Parlamentului propriei țări²⁹. Această dispoziție este cea care face obiectul primelor două întrebări preliminare. Pe teritoriul celorlalte state membre, membrii menționați beneficiază, în temeiul articolului 9 primul paragraf litera (b) din acest protocol, de „exceptare privind orice măsură de detenție sau urmărire penală”. Potrivit articolului 9 al doilea paragraf din protocolul menționat, imunitatea este valabilă inclusiv pe perioada deplasării membrilor Parlamentului la locul reuniunii Parlamentului, cât și la întoarcere. Această dispoziție face obiectul celei de a treia întrebări preliminare. În temeiul articolului 9 al treilea paragraf din protocol, imunitatea prevăzută la acest articol, atât la primul paragraf literele (a) și (b), cât și la al doilea paragraf, poate fi ridicată de Parlament. Această competență exclude competența oricărei alte instituții, naționale sau a Uniunii.

²⁸ În mod logic, o suspendare din motivul unei acuzații penale, cum este cea prevăzută la articolul 384 bis din Codul de procedură penală, ar putea privi un deputat european ales în alt stat membru decât cel în care este urmărit.

²⁹ Este adevărat că, vorbind de „imunități”, această dispoziție pare literalmente să se refere la toate formele de imunitate parlamentară, inclusiv lipsa răspunderii (imunitatea de fond). Totuși, o asemenea interpretare nu ar avea sens, în opinia noastră. Astfel, în primul rând, în dreptul național al statelor membre, lipsa răspunderii este în mod obișnuit limitată la actele săvârșite în exercitarea funcției parlamentare. Or, calitatea de deputat în Parlament este incompatibilă cu cea de membru al unui Parlament național, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Actul din 1976. Astfel, lipsa răspunderii care rezultă din dreptul național nu se poate aplica, în orice caz, deputaților în Parlament. În ceea ce îi privește, aceeași garanție este asigurată de articolul 8 din protocol. În al doilea rând, nu ar avea niciun sens ca durata lipsei răspunderii să fie limitată la perioada de sesiune a Parlamentului și ca urmărirea penală pentru opiniile exprimate în cadrul exercitării funcției parlamentare să fie permisă după închiderea acestor sesiuni. Lipsa răspunderii, pentru a fi eficientă, trebuie să fie nelimitată în timp. În sfârșit, în al treilea rând, lipsa răspunderii constituie o imunitate absolută, așadar ar fi în contradicție cu posibilitatea Parlamentului de a ridica imunitatea, prevăzută la articolul 9 al treilea paragraf din protocol. Considerăm, prin urmare, că articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol trebuie interpretat în sensul că privește numai inviolabilitatea (imunitatea de procedură).

75. Textul actualului articol 9 primul paragraf din protocol este practic neschimbat începând cu Protocolul privind privilegiile și imunitățile Comunității Europene a Carbonului și Oțelului din 1951. Împărtășim opinia doctrinei potrivit căreia trimiterea la dreptul național în ceea ce privește imunitatea deputaților în Parlament în propriile state membre reprezintă vestigiul epocii în care membrii Adunării erau de asemenea membri ai Parlamentelor naționale. Aceștia beneficiau deja de imunitate potrivit dreptului național și, prin urmare, era inutilă adăugarea unei a doua. Această soluție constituia deja un anacronism începând cu alegerea membrilor Parlamentului prin vot direct și este și mai mult astfel de la interdicția de a combina cele două mandate. Aceasta este, de altfel, criticată puternic ca atare și ca sursă de inegalitate de tratament³⁰.

76. Trebuie menționat că propunerile de unificare a imunității parlamentare exprimate de Parlament nu au condus la niciun rezultat³¹.

77. Totuși, articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol trebuie interpretat astfel încât să se păstreze coerența și unitatea statutului membrilor Parlamentului.

Cu privire la prima întrebare preliminară: durata protecției prevăzute la articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol

78. Potrivit articolului 9 primul paragraf din protocol, imunitatea prevăzută la acesta se aplică „[p]e durata sesiunilor Parlamentului”. Această dispoziție privește atât imunitatea care decurge din dreptul național [menționată la articolul 9 primul paragraf litera (a) din acest protocol], cât și imunitatea „europeană” [menționată la articolul 9 primul paragraf litera (b) din protocolul menționat]. Astfel, deși conținutul material al imunității care decurge din dreptul național depinde de acest drept, durata protecției este totuși reglementată de dreptul Uniunii în mod egal pentru toți deputații în Parlament. Având în vedere disparitatea legislațiilor statelor membre în ceea ce privește întinderea temporală a protecției conferite de imunitatea parlamentară, orice altă interpretare ar avea drept consecință creșterea inegalității de tratament a deputaților în Parlament în funcție de statul membru în care au fost aleși. Noțiunea de „sesiuni” ale Parlamentului trebuie, așadar, să fie interpretată ca noțiune autonomă de drept al Uniunii³².

79. În conformitate cu articolul 229 TFUE, Parlamentul se întrunește în sesiune anuală. Prima sesiune a Parlamentului nou ales începe în prima zi de marți după expirarea unui termen de o lună de la sfârșitul perioadei electorale [articolul 11 alineatul (3) din Actul din 1976]³³. Stabilirea sfârșitului sesiunilor anuale a fost conferită Parlamentului, ca măsură de organizare internă. Potrivit practicii actuale, sesiunea corespunde unei durate de un an, astfel încât Parlamentul rămâne permanent în sesiune³⁴. Curtea a avut deja ocazia de a statua că noțiunea de „sesiuni” în sensul articolului 9 primul paragraf din protocol acoperă totalitatea acestei perioade, independent de aspectul dacă Parlamentul se întrunește efectiv sau nu în ședință³⁵.

30 A se vedea printre altele Corbett, R., Jacobs, F., Neville, D., *The European Parliament*, John Harper Publishing, Londra, 2016, p. 76-77, Hardt, S., *op. cit.*, p. 45, Lis-Staronowicz, D., Galster, J., „Immunitet posła do Parlamentu Europejskiego”, *Przegląd Sejmowy*, 2006/6, p. 9, și Schulz-Bleis, Ch., *Die parlamentarische Immunität der Mitglieder des Europäischen Parlaments*, Duncker&Humblot, Berlin, 1995, p. 29 și următoarele.

31 A se vedea printre altele Rezoluția Parlamentului din 15 septembrie 1983 privind statutul membrilor Parlamentului European (JO 1983, C 277, p. 135) și Proiectul de revizuire a Protocolului (nr. 7) [COM(84) 666], precum și rapoartele Donnez (A2-0121/86) și Rothley (A5-0193/03) ale Parlamentului.

32 Hotărârea din 10 iulie 1986, Wybot (149/85, EU:C:1986:310, punctele 11-13).

33 Prima sesiune a Parlamentului celei de a noua legislaturi a început la 2 iulie 2019.

34 A se vedea articolul 153 alineatul 2 din Regulamentul de procedură al Parlamentului celei de a noua legislaturi.

35 Hotărârea din 10 iulie 1986, Wybot (149/85, EU:C:1986:310, dispozitivul).

80. Astfel, trebuie să se răspundă la prima întrebare preliminară, astfel cum a fost adresată de instanța de trimitere, că durata sesiunilor Parlamentului în sensul articolului 9 primul paragraf din protocol începe la deschiderea primei sesiuni a Parlamentului nou ales, adică la data menționată la articolul 11 alineatul (3) din Actul din 1976. La aceeași dată începe aplicabilitatea acestei dispoziții din protocol.

Cu privire la a doua întrebare preliminară: aplicarea personală a imunității prevăzute la articolul 9 primul paragraf din protocol

81. A doua întrebare preliminară privește aspectul dacă imunitatea prevăzută la articolul 9 primul paragraf din protocol se aplică de asemenea unei persoane care a fost aleasă deputat în Parlament, însă care nu a putut să își preia funcția deoarece nu a îndeplinit obligația de a depune jurământul, prevăzută în dreptul spaniol.

82. Astfel cum am precizat în prima parte a prezentelor concluzii, trebuie să se considere că o persoană aflată în situația reclamantului din litigiul principal a dobândit mandatul de parlamentar și, în consecință, calitatea de membru al Parlamentului. Această persoană poate beneficia, așadar, de imunitatea prevăzută la articolul 9 primul paragraf din protocol. Rămâne totuși de stabilit momentul din care un asemenea deputat începe să beneficieze de această imunitate.

83. Imunitatea prevăzută la articolul 9 primul paragraf din protocol protejează membrii Parlamentului, în principiu, începând cu deschiderea primei sesiuni a Parlamentului nou ales. Din același moment începe să curgă mandatul acestor deputați [articolul 5 alineatul (2) din Actul din 1976]. Dat fiind că Parlamentul se află permanent în sesiune, durata protecției conferite de imunitatea în discuție coincide cu durata mandatului.

84. În conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Actul din 1976 coroborat cu articolul 5 alineatul (1) din acest act, mandatul „fiecărui” deputat în Parlament începe la deschiderea primei sesiuni de după alegeri³⁶. Nici această dispoziție și nici oricare alta nu condiționează începerea mandatului de asistarea efectivă de către deputatul european la prima ședință a Parlamentului nou ales, de preluarea efectivă a funcției sale în general sau de orice altă împrejurare. Prin urmare, trebuie să se considere că mandatul unui deputat european care nu și-a preluat efectiv funcția, deoarece nu a îndeplinit toate formalitățile impuse de dreptul național, începe de asemenea la deschiderea primei sesiuni a Parlamentului nou ales. Prin urmare, începând din același moment, acest deputat este protejat de imunitatea parlamentară prevăzută la articolul 9 primul paragraf din protocol.

Cu privire la a treia întrebare preliminară: articolul 9 al doilea paragraf din protocol

85. A treia întrebare preliminară privește interpretarea articolului 9 al doilea paragraf din protocol.

86. În temeiul acestei dispoziții, imunitatea parlamentară este valabilă de asemenea pe perioada deplasării deputaților în Parlament la locul reuniunii Parlamentului, cât și la întoarcere. Este important, mai întâi, să se precizeze natura exactă a acestei imunități.

87. Dispoziția în discuție nu este explicită în această privință: ea se referă la „imunitate” pur și simplu. Considerăm că acest termen trebuie înțeles ca o referire la imunitatea prevăzută la articolul 9 primul paragraf literele (a) și (b) din protocol. Astfel, deputatul care se deplasează la locul reuniunii Parlamentului sau care se întoarce ar fi protejat, pe teritoriul statului său membru, de imunitatea recunoscută membrilor Parlamentului acestui stat membru.

³⁶ Singura excepție evidentă fiind cazul persoanelor care au înlocuit un deputat al cărui mandat a expirat în mod anticipat.

88. Această interpretare este confirmată de faptul că articolul 9 al treilea paragraf din protocol, care privește, printre altele, ridicarea imunității deputaților europeni, utilizează de asemenea termenul „imunitate”, fără alte precizări. Or, nu se contestă că este vorba aici despre imunitatea prevăzută la articolul 9 primul paragraf din acest protocol.

89. În ceea ce privește întinderea temporală a imunității prevăzute la articolul 9 al doilea paragraf din protocol, Curtea a avut deja ocazia de a observa că aceasta se poate aplica în afara perioadei în care Parlamentul se află în sesiune, adică după închiderea acesteia³⁷.

90. Nu vedem motivele pentru care această imunitate nu s-ar putea aplica și înainte de perioada menționată, inclusiv înainte de deschiderea primei sesiuni de după alegeri. Ar fi chiar, în opinia noastră, destul de logic, dat fiind că deputații trebuie să se deplaseze la locul reuniunilor Parlamentului înainte de începerea acestor reuniuni.

91. În ceea ce privește teza prezentată de Comisie în observațiile sale scrise și reiterată în ședință, potrivit căreia articolul 9 al doilea paragraf din protocol ar fi fost relevant numai în trecut, atunci când Parlamentul nu se afla permanent în sesiune, și ar fi desuet de atunci, nu o împărtășim. Textul există și nu trebuie interpretat prin referire la funcții ipotetice care ar fi fost importante într-un context normativ anterior, ci în lumina împrejurărilor actuale. Urmând logica Comisiei, ar putea fi la fel de bine declarată desuetă trimiterea la dreptul național care figurează la articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol.

92. Este adevărat că aceasta înseamnă că imunitatea s-ar aplica înainte chiar să înceapă mandatul deputaților. Nu găsim totuși nimic surprinzător în aceasta. În dreptul național al statelor membre, nu este excepțional ca imunitatea să se aplice de la declararea rezultatelor alegerilor, deși mandatul, sau exercitarea acestuia, începe formal la o dată ulterioară³⁸. Această soluție este perfect conformă cu obiectivul inviolabilității parlamentare, care este de a asigura că Parlamentul poate începe lucrările în efectiv complet. Or, astfel cum recunoaște însăși instanța de trimitere, acest obiectiv ar putea fi pus în pericol dacă, odată cunoscute numele deputaților aleși, aceștia nu ar fi protejați de imunitate.

93. Rămân de interpretat termenii „pe perioada deplasării la locul reuniunii Parlamentului”. Potrivit unei interpretări strict literale, ar fi vorba numai despre momentul în care deputatul s-ar deplasa către locul reuniunii Parlamentului. O asemenea interpretare restrictivă ar priva totuși, în opinia noastră, dispoziția în discuție de orice utilitate.

94. Astfel, cel mai important nu este ca deputatul să nu fie arestat cu ocazia deplasării sale către locul reuniunii Parlamentului, ci să poată efectua această deplasare în mod util, adică să poată îndeplini în mod liber demersurile necesare pentru preluarea efectivă a funcției sale, precum și pentru deplasarea sa către acest loc al reuniunii. În acest mod, protecția deputaților în Parlament prin imunitatea prevăzută la articolul 9 din protocol va fi completă și va avea un efect util deplin. Astfel, funcția imunității, care este aceea de protejare a funcționării și a independenței Parlamentului, nu impune ca, înainte de începerea sesiunilor acestuia, membrii Parlamentului să fie protejați împotriva oricărei măsuri care poate duce la o urmărire penală. În schimb, această funcție necesită ca aceștia să nu fie împiedicați să își preia funcția la momentul în care vor începe aceste sesiuni.

³⁷ Hotărârea din 10 iulie 1986, Wybot (149/85, EU:C:1986:310, punctul 25).

³⁸ Vom menționa numai, ca exemplu, articolul 105 alineatul 2 din Constituția poloneză, care interzice urmărirea penală împotriva parlamentarilor începând de la declararea rezultatelor alegerilor, precum și articolele 751 și 752 din Codul de procedură penală, citate la punctul 22 din prezentele concluzii.

95. În ceea ce privește statul membru în care a fost ales deputatul în discuție, autoritățile naționale au, așadar, obligația de a se abține de la orice măsură care ar putea constitui un obstacol în calea acestor demersuri și de a suspenda măsurile deja în curs, cu excepția cazului în care a fost obținută ridicarea imunității de către Parlament. Desigur, întrucât articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol face trimitere, în ceea ce privește conținutul material al imunității, la dreptul național, această obligație este valabilă numai pentru măsurile vizate de imunitatea parlamentară întemeiată pe acest drept național.

Cu privire la consecințele hotărârii din 14 octombrie 2019

96. Reamintim că prezenta cerere de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unei proceduri de contestare a refuzului instanței de trimitere de a acorda reclamantului din litigiul principal permisiunea de ieșire din penitenciar pentru a depune jurământul de respectare a Constituției spaniole, cerință impusă pentru a putea începe exercitarea efectivă a mandatului de deputat în Parlament.

97. Pronunțarea, chiar în ziua ședinței din prezenta cauză, a hotărârii de condamnare definitivă a reclamantului din litigiul principal a repus în discuție însuși obiectul acestei proceduri și, în consecință, pe cel al cererii de decizie preliminară.

98. Este adevărat că instanța de trimitere a menținut cererea de decizie preliminară, precizând că „răspunsul [Curții] este necesar indiferent dacă domnul [Junqueras Vies] este deținut cu titlu provizoriu sau în urma unei condamnări”.

99. Totuși, problema nu constă în temeiul deținerii reclamantului din litigiul principal, ci în pedeapsa accesorie a pierderii drepturilor sale civice, la care acesta a fost de asemenea condamnat. Potrivit informațiilor disponibile, această pedeapsă implică, printre altele, pierderea definitivă a oricărei funcții publice, inclusiv electivă, precum și a dreptului de a fi ales (drept electoral pasiv)³⁹. Or, întrucât posibilitatea de a fi ales pentru mandatul de deputat în Parlament, ca element al reglementării electorale, depinde de dreptul național⁴⁰, privarea de această posibilitate de a fi ales o privește de asemenea pe cea referitoare la Parlament. Prin urmare, aceasta trebuie să ducă la retragerea mandatului în sensul articolului 13 din Actul din 1976.

100. Astfel, în măsura în care hotărârea din 14 octombrie 2019 implică retragerea mandatului reclamantului din litigiul principal⁴¹, nu vedem niciun sens în a examina aspectul dacă era necesar să i se acorde permisiunea în discuție, eventuala depunere a jurământului de către acesta devenind, în orice caz, caducă.

101. Avem, prin urmare, îndoieli în ceea ce privește competența Curții de a răspunde la întrebările preliminare din această cauză. Este adevărat că, potrivit articolului 100 alineatul (1) prima teză din Regulamentul de procedură al Curții, aceasta rămâne sesizată cu o cerere de decizie preliminară atât timp cât instanța care a sesizat Curtea cu acea cerere nu a retras-o. Cu toate acestea, conform articolului 100 alineatul (2) din acest regulament, Curtea poate oricând să constate că nu mai sunt îndeplinite condițiile care atrag competența sa. Or, în temeiul articolului 267 TFUE, Curtea este

39 Potrivit unei note informative publicate pe site-ul internet al Consejo General del Poder Judicial (Consiliul Național al Magistraturii, Spania), pierderea drepturilor civice implică privarea definitivă de orice onoruri, funcții și atribuții publice, inclusiv electivă, precum și imposibilitatea de a obține astfel de onoruri, funcții și atribuții publice și de a fi ales într-o funcție publică [a se vedea articolul 41 din código penal (Codul penal)]. Pe de altă parte, în temeiul articolului 6 alineatele 2 și 4 din Codul electoral, condamnarea la o pedeapsă privată de libertate implică imposibilitatea de a fi ales, precum și incompatibilitatea.

40 A se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2006, Spania/Regatul Unit (C-145/04, EU:C:2006:543, punctul 78).

41 În final, revine instanței de trimitere să aprecieze efectele exacte ale Hotărârii din 14 octombrie 2019.

competentă să răspundă la întrebări privind interpretarea dreptului Uniunii în cadrul unor litigii reale și existente în fața instanțelor din statele membre. Astfel, în cazul în care litigiul principal nu mai este de actualitate, Curtea încetează să mai fie competentă, întrucât răspunsul său ar avea un caracter ipotetic.

102. Hotărârea din 14 octombrie 2019 coroborată cu domeniul de aplicare al ordonanței din 14 mai 2019 are drept consecință faptul că reclamantul din litigiul principal, deși a fost ales deputat în Parlament și, astfel cum am arătat în prezentele concluzii, a dobândit această calitate fără să fi putut totuși să înceapă să își exercite efectiv mandatul, a fost judecat și condamnat penal fără ca Parlamentul să fi avut ocazia să se pronunțe cu privire la ridicarea sau la o eventuală menținere a imunității parlamentare a acestuia.

103. Potrivit unei interpretări literale a articolului 9 din protocol, totul este corespunzător cerințelor legale. În statul membru propriu, deputatul în Parlament beneficiază de imunitate, astfel cum este prevăzută în dreptul național, acesta putând fi interpretat numai de instanțele naționale.

104. Totuși, astfel cum am observat deja, textul articolului 9 din protocol a rămas neschimbat începând cu Tratatul CECA și cu Protocolul (nr. 7). Or, în afara acestui protocol, totul s-a schimbat în mediul normativ.

105. Din simplă adunare consultativă și de control, Parlamentul a devenit principalul organ legislativ și politic al Uniunii, asigurând legitimitatea democratică a acesteia. Nu mai este compus din reprezentanții popoarelor statelor membre, ci din cetățeni ai Uniunii. Acești reprezentanți nu mai sunt delegați de Parlamentele naționale, ci sunt aleși prin vot universal direct. Interdicția dublului mandat consolidează independența Parlamentului în raport cu Parlamentele naționale.

106. Pe de altă parte, dreptul electoral a fost ridicat la nivelul de drept fundamental prin articolul 39 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Astfel, Curtea a avut deja ocazia de a statua că articolul 39 alineatul (2) din cartă, potrivit căruia „[m]embrii [Parlamentului] sunt aleși prin vot universal direct, liber și secret”, constituie „expresia, în cartă, a dreptului cetățenilor Uniunii de a alege la alegerile pentru [Parlament]”⁴². Or, dacă articolul 39 alineatul (2) din cartă protejează dreptul electoral activ al cetățenilor Uniunii (dreptul de vot), acesta trebuie să protejeze în mod necesar și dreptul lor electoral pasiv, altfel spus dreptul de a candida și de a fi ales. Astfel, dreptul de vot direct și liber nu ar avea nicio valoare fără dreptul candidaților de a se prezenta mai întâi în mod liber la alegeri și, în continuare, odată aleși, de a-și exercita funcția, beneficiind, dacă este cazul, de protecția conferită de imunitatea parlamentară.

107. Având în vedere aceste schimbări, rezultatul care decurge din interpretarea literală a articolului 9 din protocol se dovedește nesatisfăcător. Prin urmare, este necesar să se ridice problema dacă interpretarea acestei dispoziții trebuie să rămână fixată în epoca cărbunelui și a oțelului sau dacă trebuie să urmeze evoluția peisajului normativ și instituțional.

108. Fără a repune în discuție trimiterea la dreptul național cuprinsă la articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol, această interpretare ar putea accentua competența Parlamentului în materia imunității membrilor săi. În special, această dispoziție face trimitere la normele naționale în ceea ce privește conținutul material al imunității, însă lasă Parlamentului sarcina de a aplica aceste norme. Prin urmare, considerăm că este perfect natural ca, începând din momentul în care dreptul național al unui stat membru recunoaște imunitatea parlamentarilor, nu instanța națională competentă să fie cea care apreciază caracterul oportun al solicitării ridicării acesteia, ci Parlamentul să fie acela care se pronunță cu privire la caracterul oportun al ridicării sau al menținerii acestei imunități.

⁴² Hotărârea din 6 octombrie 2015, Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:648, punctul 44).

Observație finală

109. În cea de a treia întrebare preliminară, instanța de trimitere mai abordează problema evaluării comparative a intereselor, care ar trebui efectuată în cadrul deciziei cu privire la o eventuală permisiune de ieșire din penitenciar a reclamantului din litigiul principal. Totuși, această întrebare a rămas fără obiect ca urmare a pronunțării hotărârii din 14 octombrie 2019. Singura problemă care rămâne relevantă este aceea dacă, la momentul pronunțării acestei hotărâri, reclamantul din litigiul principal era protejat de imunitate în calitate de membru al Parlamentului.

Concluzie

110. Având în vedere toate considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Tribunal Supremo (Curtea Supremă, Spania) după cum urmează:

- „1) O persoană a cărei alegere în Parlamentul European a fost declarată oficial de autoritatea competentă a statului membru în care a avut loc această alegere dobândește în acest simplu temei și din acel moment calitatea de membru al Parlamentului, indiferent de orice formalitate ulterioară pe care această persoană ar avea obligația să o îndeplinească în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului național al statului membru respectiv. Ea păstrează această calitate până la finalul mandatului său, sub rezerva cazurilor de expirare a acestuia menționate la articolul 13 alineatul (1) din Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, anexat la Decizia 76/787/CECA, CEE, Euratom a Consiliului din 20 septembrie 1976, astfel cum a fost modificat prin Decizia 2002/772/CE, Euratom a Consiliului din 25 iunie și 23 septembrie 2002.
- 2) Durata sesiunilor Parlamentului în sensul articolului 9 primul paragraf din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene, anexat la Tratatul UE și FUE, începe la deschiderea primei sesiuni a Parlamentului nou ales, adică la data menționată la articolul 11 alineatul (3) din Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, anexat la Decizia 76/787, astfel cum a fost modificat prin Decizia 2002/772. La aceeași dată începe aplicabilitatea acestei dispoziții din protocolul menționat. Situația este aceeași în ceea ce privește un membru al Parlamentului care nu și-a preluat efectiv funcția, deoarece nu a îndeplinit toate formalitățile impuse de dreptul național.
- 3) Articolul 9 al doilea paragraf din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene coroborat cu articolul 9 primul paragraf litera (a) din acest protocol trebuie interpretat în sensul că, înainte de deschiderea primei sesiuni a Parlamentului de după alegeri, autoritățile statului membru în care a fost ales un membru al Parlamentului au obligația de a se abține de la orice măsură care ar putea constitui un obstacol în calea demersurilor acestui membru necesare pentru preluarea efectivă a funcției sale și de a suspenda măsurile deja în curs, cu excepția cazului în care a fost obținută ridicarea imunității de către Parlament. Această obligație este valabilă numai pentru măsurile vizate de imunitatea parlamentară întemeiată pe dreptul național.
- 4) Începând din momentul în care dreptul național al unui stat membru recunoaște imunitatea membrilor Parlamentului național, articolul 9 primul paragraf litera (a) din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene coroborat cu articolul 9 al treilea paragraf din acest protocol trebuie interpretat în sensul că revine Parlamentului sarcina de a se pronunța cu privire la caracterul oportun al ridicării sau al menținerii imunității unuia dintre membrii săi.”